

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.63

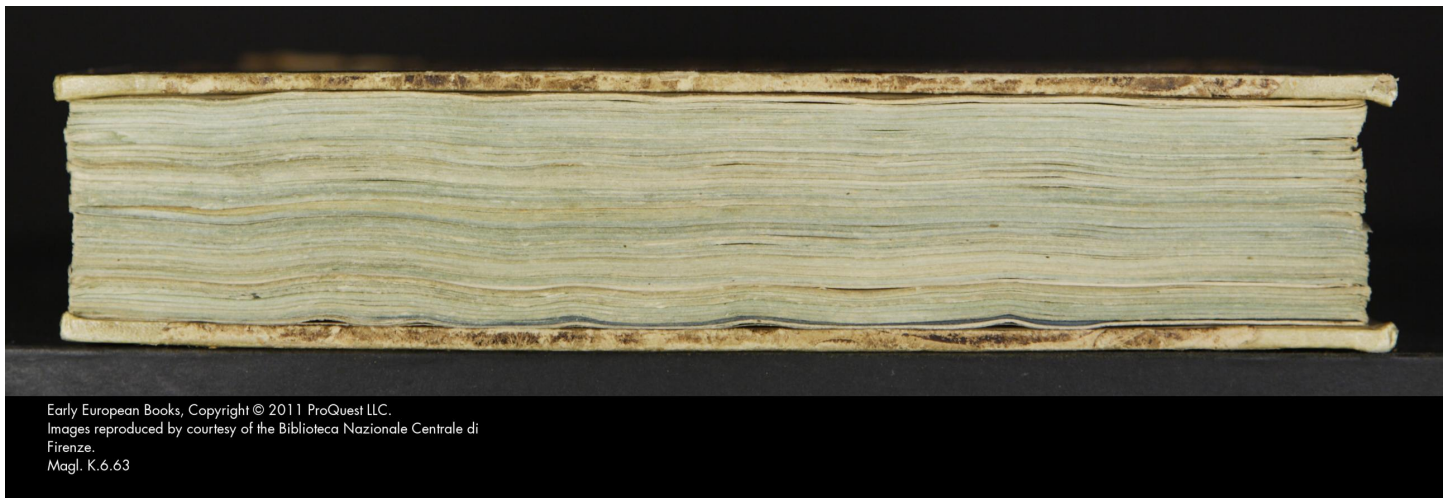

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.63

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.63

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.63

S

e

Oratio dñi Jo. Ant. Cāpani epi Aprut. in cōuentu Ratispon.
ad exhortādos pñcipes Germanoz ꝛ Turcos: ꝛ de laudibꝫ eo
rū Legato existēti Rmo dño Car. Seneñ. M. cccc. lxxi.

Que res cesar per tot iam annos frequētissimis Germa
nie conuentibus desiderabatur: vt aliquando presens
tu adesses: eam hoc tempore benignitate sumus tua et
clementia consecuci. Fecisti quod omnes te facturum: et pro
dignitate tua: ꝛ pro tuoz salute sperabamus: vt qui tuo subera
mus imperio: a nro defensi imperatore: atq; adiuti esse videre
mur. Ita cū primū de cōuentu hoc: mor de tuo aduētu pronūci
atū est: quodā tu veluti statu spei ac leticie Germaniaz Italiā
Pannonos Illirios: xpianū deniq; orbē oēm recreasti. Nō solū
q; auctem allatura sit rebus deliberādīs pñtia tua maximā: Ve
rū etiaz q; sic oēs arbitrant̃ te ideo cōuentum hunc decreuisse:
vt venires: Ideo venisse vt defenderes tuos: ꝛ cadenti religio
ni labētq; nomini atq; imperio christiano: manū dorsumq; ap
poneres. Quam rem voluisse te cesar: ꝛ annos iam multos ma
gnopere optasse nō ignoramus. Sed tēpora vidimus desiderio
tuo ꝛ occasionē defuisse. Nunc vero instāte mari ac terra hoste
potentissimo: ꝛ late fines nros incēdente: insurrexisse visus es
non tam expectata occasione aliqua meliore q̃ olim fuerit: sed
necessitate graui: tuozq; misericordia cōpulsus. Nam quicūq;
xpiani sunt: tui sunt. Et quicquid iam deperit: tuo imperio de
perit. Ereristi igit̃ omniū mentes: ciuitates finitimas thurcis
confirmasti ad spem aliquā resistendi: xpianos ceteros exēplo
tuo ad opez in cōmune ferendā excitasti. Nec quisq; est: aut ho
rum principū illustrissimoz qui adsunt: aut alius quispiā: ad
quē hodierni cōuentus noticia peruenerit: qui nō existimet sy
dus aliquod prosperū ac felix: post tot fluctuosissimas tēpesta
tes xpianis hodie illuxisse. Quibus pro rebus vndiq; tibi ha
bent̃ gratie: xpiani omnes vitā tibi diuturnitatemq; precant̃.
Et vt in hoc gloriofissimo pposito perseueres ꝛ perstes: orant
hoc Greci qui sunt reliqui: hoc Illirij qui quotidie verant̃. hoc

Dalmati finitimi thurcis: hoc tui qui nunc incendunt: hoc christiani omnes qui vires habent: caput hactenus non habuerunt: a te postulant. Qui omnes hac noua presentia tua et cetum illustrissimorum principum quos tu ad hunc locum conuocasti: subuentum iri calamitatibus suis sperant: et reprimi ac repelli ab ipsorum ceruicibus hostes posse. Aut: aut utcumque euentus sit: haberi per te aliquam hoc in loco de suis miserijs rationem sese consolantur: et nec oimodo destitutos se putant quod unus sit locus in orbe terrarum in quo de eorum salute cogitet. Paulo ponti-maximo pregrata rem feceris: quantum addideris spei: facile licet intelligere. Qui cum perpetuo potestificatu cogitationes suas omnes ad id unum puerterit: ut contra manum christi annorum incendio subueniret. Atque ea de causa pacem Italie: societatem regum: concordiam principum Europe omni studio diligentiaque quesierit. Insteterit litteris: nuncijs: legatisque contenderit: non sumptibus grauissimis: non laboribus suis suorumque pepercit. Et primo biennio uero somnum prope dicam sibi indulserit: non cibum: non quietem: illud versabat animo atque expectabat: ut paci Italie nunquam sua dicam pertinacem diligentiam confectis: Germanie etiam concordiam iungeret. Quod hosti potenterissimo altera sine altera par esse non poterat. utraque simul facillime poterat. Que res cum parte curatum iri videatur: quanta sit spe leticiaque affectus: ipse potest estimare. Ita cum primum ab eo legatum ad conuentum hunc postulat: non hostis illa tua postulatio ei visa est: sed vox dei saluatoris: et proclamatio quedam celestis estimata. Erexit subito vultum: supplicationes omnium ordinum decreuit: per urbem totam secutus populum pedibus: ubi ad templum Minerne peruenit. Vidit roma: viderunt omnium oculi constrictum ad aram Saluatoris: et miseratione eorum qui perissent: et metu eorum qui essent periculo premiti: et ut consilia tua bene prospereque succederent: diu inter precandum suspirandumque magnam vim perfudisse lachrymarum. Et ut tua eadem consilia modis omnibus iuuarent exemplo: nulla interposita mora misit tibi eum legatum quem vides: quem ut nihil de eius exiguis virtutibus dicam: et sciebat maiestati tue esse carissimum: et ardore quodam gentili ac familiari per vestigia auunculi

li sui p̄i secundi iturum ad hanc expeditionē non dubitabat.
Habes igitur Legatū ⁊ tuū ⁊ educatum in Germania tecum:
qui cum ceteris in rebus moderatissimū se prebeat: in hac vna
consultatione belli tam necessarij acerrimū se exhibuerit Ro/
me in collegio patrū semper: ⁊ nunc pace ac venia tua dixerim
paratus sit ⁊ te ⁊ alios omnes vigilijs: laboribus: periculis ad/
equare: vt legatum se prestat prime sedis: ⁊ ex eo esse auunculo
pontifice ostendat. Qui nō modo huic expeditioni incipiente
apposuerit curam sed etiam in iam cepta vitam deposuerit. Jā
tuarū partium erit eius opera sic vti: vt omnes possint intelli/
gere Fredericū cesarem (imperatorem xp̄ianorū) nihil quod ad
christianorū defensionē pertineat: neq; consilio: neq; opera: ne/
q; dictis: neq; factis pretermisisse. Et quā spem hodie xp̄ianis
pōnerit: eam quantis maximis potest viribus: impedio labori/
bus: periculis velle exhibere. ¶ Due res in periculo agunt: re/
ligio atq; imperiū: quarū altera precipua tua est: altera cōis tī
bi cum nobis omnibus. Et perire imperiū sine religione vīt
potest: religio sine imperio nullo modo potest. Tum res Ce/
sar ad hunc diem ita tulit. vt nusq̄ sublata sit religio xp̄iana:
nisi vbi prius xp̄ianū imperiū amiserimus. Uno plilio atq; ope/
ra tuebimur vtrūq; vna iactura vtrūq; amittam. Nec sine his
aut tibi aut nobis retinenda vīta est: sed moriendū prius om/
nibus: quā vt aut tuo potiatur imperio thurcus: aut nos no/
stram ⁊ maiorū nostrorum sanctissimā ac verissimā religionē
exuamus. Nec ego opem a te aliquam cesar xp̄iane religioni de/
poscerem: si rationibus argumentisq; premeremur. Muniti su/
mus his diebus abunde: nec quicq; aut oculi vident tam cla/
rum: aut audiunt aures tam certum: aut tam manibus tangi:
tractariq; potest: quā religionis nostre sanctitas: veritas: certi/
tudo: sed armis impetimur: armis impugnamur. Uetant thur/
ci disceptari de superstitione Mahumetica: quia quid asserere
possint minime habent: et ferrum querere de religione audien/
tibus: mortemq; proponunt: armis damnatas ipsorum opini/
ones cōmunierunt: quia neq; rationibus cōmunire: neq; ora

culis: neq; tabulis: neq; testimonijs potuerūt. Et intelligūt tā
tas impuritates atq; flagitia: in quibus miseri veluti legis for
de quadā decepti volutant: nihil habere nō nephariū: impiū:
secleratū: et quod nō modo cōfutari possit facile: sed etiam iu
re debeat reprobari secta impudica atq; imunda: et in qua nul
lum sit peccatū aliud q̄ nō peccare: et que oīa libidinis et flagi
ci) gratia nō permittat modo sed precipit: et que ab adultero cō
ficta est: in stupris adulterijsq; versatur. Adulterū enim fuisse
Mabumetē: et Ebadelingā suam propinquā cōstuprasse: ab ea
q; heredē institutū: et euz infinitis prope feminis misceri solitū
idq; se facere posse gloriāntē: que littere que historie nō tradūt
Dic nobis preponit cui credamus: quē veneremur: cui virgīes
cōmittamus nostras: cuius aucte promiscue cum propinquis:
cum seīs: cū maribus cōspurcemur: cui nō modo si cōtradicas:
aut paulo plus aduersare. Sed etiā si queras non de se mone
at: nō te probet: sed ferro statim aduriat: adeo nihil aliud vult
scire suos q̄ vltra cecos esse. Quid in nostra religione tam et si
errore intelligo meum: qui ausim hominē cōtaminatissimū ac
sceleratissimū cū vero deo: cū nō modo imaculato ipso: sed im
maculate etiā virginis filio cōparare: et quē Mabumetes ipse
e celo venisse: et virgine natū esse nō negat: sed cōferamus te
nebras luci: mendaciū veritati. Sit hoc primū quo instem: ne
minē vnq; credidisse Mabumeti: nisi coactū armis. Neminez a
xpi fide: nisi armis coactū defecisse. Et cum ille ferro: vt hoīes
sibi assentirent cōpelleret: Xpo neq; per ferrū: neq; per mortes
varias quo minus assentirent: cohibere potuisse. Deīde vetat
Mabumetes disputari de suis psagijs: phibetq; suos ab inqui
sitione dei: a studijs phie et rerū oīm que in veri cognitiōe ver
sent. Atq; ita vanis dūtarat fabulis et deliramentis obcecauit:
quos intueri lucē phibuerat. At xps dū vir annū nactus duo
decimū: disputauit in tēplo cū phariseis de misterijs et lege. tū
et docuit ipse discipulos in terris: et spūm scī e celo misit qui do
ceret: et sciap oīm splēdore illuminauit. Accedūt pphete: quoz
lingue non ipsoz sed dei semp est habita. Hi cū de Mabumete

ne vnū quidē fecerint verbū xpī cōceptū: natalē: vitā: mortē: re-
ditū ad vitā: descēsum ad inferos: ascensum ad celos: infusioz
pacitū: et deniqz facta dictaqz ei? exp̄sserunt. Tū Sibille quoqz
cū Mahumetē ne somniauerit quidē: v̄tūz e celo Jesū: ortūqz
de Agine habitūz p̄cinerūt: nomēqz etiā ipsius lris exp̄sserunt
Et Herodes vix dū natū xpm: natū regēz intellerit. Qua de cā
infantes iudee oēs: inter quos et filiū suū iussit occidī: vt cōstet
Octaviū augustū dicere solitū. Malle se herodis porcū esse q̄
filiū. Qz porco quo iudei abstinent p̄ceret: filio herodes nō pe-
percit. Et Augustū idem qd Herodes in Siria de pueris ad bi-
matū iugulatis: nisi obsterisset senatus: Rome quoqz facere vo-
luisse. Qd p̄digisset in vulgū per eos ipsos dies deū natū esse
nature. Et paulo post: regē orbis terraz a iudea aduentare: qd
ceci quidā Vespasiano attribuerūt: qui postea bellum in Siria
gessit. Hec oīa sole ipso clariora: et ne quid dubites: nō in xpīa/
noz notata scriptis: sed in hoīm illius t̄pis et qui xpīani nō fu-
erūt libris inuenta sunt. Sed quid: Si hec nō adessent quā ob-
secro mentē nō mouerent tot miracula sc̄tōz: exuscitatos mor-
tuos: tranata maria: hoīes imperitos: agrestes: piscatores:
vno momento et puncto t̄pis oēs sc̄ias: oīm nationū linguas p̄-
didicisse. Et repente: alios in Indiā: alios in Persidē: alios in
Armeniā: alios in Italiā diuersasqz natiōes p̄fectos: vbiqz ser-
mone cuiqz accōmodato predicādo nō vi sed rōe: nō armis sed
miraculis: nō magis et fabulis sed misteriis et p̄ceptis: non infe-
rendo alteri mortē sed vltro ac sponte accipiēdo: ciuitates: re-
gna: prouincias p̄uertisse. Quā inquā mentē nō mouebūt tot
hoīm milia: qui vt xpīani fierent: et Jesum verū deū veri dei fi-
liū testarent: in cruciatus et mortes: principes: priuati: iuuenes
senes: mares: feīe: nupte: virgines cōcurrerūt: coronāqz marti-
rij sanguine tormentisqz poposcerūt. Sed fac aliquid adhuc es-
se querendū iure exploratissimū: et solis lucē illustrandā: an ip̄a
religiois nr̄e sc̄itas honestasqz sūma. et si nulla suppeterēt argu-
mēta: nō oīb? recipiēda atqz āplectāda eē viderent. Quid p̄ci-
pit: quid suadet tibi lex xpī: nisi oīa plena caritatis: pudicie:

diuinitatis. Equidē scio fuisse gentiū diuersarū plures sectas
q̃ natura insitū est oībus: vt celū aspicientes aliquē esse facto-
rem ⁊ moderatōrē rerū tantarū ⁊ taz pulcherrimarū existimem?
eūq̃ quantū capere humana mens pōt admirēmur: colam?: ve-
neremur: ⁊ qui quātusq̃ sit intelligere ⁊ placere cupiam?. Qua
in re necesse fuit decipi multos: dū plus mente assequi q̃ ocu-
lis cernerēt se posse putauerūt. Sed nulla vnq̃ facies religiōis
turpior ⁊ sceleratior q̃ mahumetis. Nulla honestior ⁊ sanctior
q̃ xp̃i. Coluerūt Monadū quidā nō procul a Tanai flumīe ar-
borū truncos: ⁊ vt queq̃ esset vetustissima: ita plurimū hīe diuī-
nitatis arbitrabant: qd̃ dei esset quē longissime viuere. Colue-
runt Egyptij bouē Felē Cocodrillū: quos qui paulo violentius
attigisset capitis supplicio dānabat: qd̃ quedā ab hīs beneficia
psequerent. Coluerūt Thebani aquilā: q̃ altissime volās quā-
dam hīe cū deo vicinītatē: atq̃ ideo venerandā esse a mortali-
bus opinabant. Coluerūt Scithe ouem: q̃ animantiū oīm esse
homini cōmodissima ac mīme noxia putaret. Coluerūt Sardi
q̃ fuerūt in Asia etiā Simias: q̃ magnā hīe cū hoīe similitudinē ⁊
lineamētis corpis ⁊ industria ingenij viderent. Coluerūt Si-
minthei in Phrigia mures: q̃ domi e terra nati comites nocti-
um ac diez nr̃i in delicijs nostris alerent: ⁊ per domos ac tem-
pla veluti et hoīm ⁊ deoz ministri versarent. Coluerūt Perse
aquā atq̃ ignem: q̃ his duab⁹ rebus oīa viuerent: crescerent:
augerent: ita si quis aut minxisset iū flumen aut in ignē cōspu-
isset capitale habebat. Coluerūt prisca Romani singulos animi
affectus: quoz (vt taceā ceteros) Scipio ille p̃clarissim⁹ ingres-
sus Africā pauidi atq̃ audacie sacrificauit. Que quidē stulti-
tie ⁊ vanitatis plena sunt oīa. Vex q̃ Mahumetes pfincit sunt
multo vaniora multoq̃ absordiora. Nā ⁊ inter scorta ⁊ flagitia
beatū se iubet existimari: ⁊ per stupra celū p̃mittit: ⁊ asinū sibi
datū ait prec̃ptorē ⁊ ducē: qui eū celeritate incredibili deuehe-
ret in celū. Recte tibi Mahumetes dur̃ datus est vsinus: que ni-
hil aliud q̃ que asino cōueniāt p̃cipisti: veluti deo illi elefpori-
aco: cui veteres asinū cōsecrauerūt. Nec est aliud Mahumetes

¶ Priapus: cui veterē stulticia sacer est asinus. nec aliud Ma-
humetis sacra q̄ lustra q̄ floralia q̄ Priapalia. Sed fuerit hec
vanitas. feramus equo aīo stulticiā eius qui hec p̄cipit: et for-
tez eoz qui cōpulī sunt armis vt crederēt miseremur. Quid q̄
impietate et seuitia Mahumetes oīm exēpla superauit. Macta-
bant Rhodij hoīez: cū essent deoz aut demonū potius mentez
placaturi. Salamini hoīez ad Diomedis sacra viuū concrema-
bant. Cobi Dionisio Lacedemonij Marti hoīez et ipsi viuū lace-
rabāt. Phenices amicissimos aduersa tēpestare aut pestilentia
interficiebant. Laodiceses virginē palladi. Curetes puez ne-
ptuno iugulabāt. Greci maris tēpestatē sedaturi: regiā prolem
imolabant: vt effigemā Agamenonis filiā apud Aulidē imola-
uerūt. Abderite eū qui esset oīm pessimus iudicat⁹ quot annis
ad templa lapidabāt. Pellei in Tracia. Aricini in latio Diane
peregrinos mactabāt. Oia hec plena impietatis. Et p̄digia po-
tius imania atq; efferata q̄ sacra sunt existimāda. Sed tñ in sa-
cris hec faciebāt: errabāt exemplo maior: religionis specie de-
cipiebant. At mahumetes hostis humanitatē inimic⁹: sangui-
nis oīm machinator: scelez nō sacroz excogitator hoīez ita iu-
bet occidi: vt nec frater parcat fratri imperij causa: et vitā ei eri-
pi iubeat: quē natura tibi similē imo alterū te: sanguinē patris
tui: matris tue imaginē p̄creauit. Et quicūq; bello hoīem occi-
derit ei celū Mahumetes atq; eternitatē polliceat. Gloriosissi-
me Iesu q̄ mitis est lex tua q̄ benigna q̄ sancta. Nō solū occi-
dendos fratres vetas: sed inimicos etiā p̄cipis diligendos.
Nec sanguinē postulas hoīs qui hoīs saluandi gratia totus es
effusus in sanguinē. Nec ē aliud religio xp̄iana q̄ pietas q̄ ve-
ritas: multis seculis prius p̄nūciata q̄ facta. prius mōstrata
q̄ visa. Nam venturū xp̄m Sibille p̄phete oracula p̄dixerunt.
venientē celi stellis. stelle magis. magi Herodi. miracula homi-
nibus. angeli pastoribus monstraerūt. Post q̄ venisset. ceci vi-
suz. muti eloquiū. surdi auditū. mortui vitā recuperauerūt. In
fidem xp̄i. in ritus et ceremonias xp̄ianas. regna. nationes. pro-
uincie cōcesserunt. Ceciderunt templa veterē deoz. aut demo

nū potius simulachra conuerūt. siluerūt responsa aruspiciū. phitonū p̄sagia euauerūt. Quippe Adriani cesaris tpe qui p̄mus
vetuit affligi xp̄ianos. siluisse orbis terrarū celebrata oracula ⁊
vates. qui presidebāt ea de causa. oēs capitis supplicio affecti
referunt. qm̄ adueniēte deo cessare demonia oportebat. ⁊ fuge
re tenebras mendaciorū. vbi dux esset exortus clarissime verita
tis. Tū demū Constantinus ⁊ ante eū Philippus cesarū primi
xp̄o initiati nomē xp̄ianū salutis clipeū receperūt. Galloꝝ regū
primus Clodoueus vltiorū Britannoꝝ Cartonibert⁹. Romā
doꝝ Robertus. Pannonioꝝ Stephanus. Usigothoꝝ in Hispa
nia Richardus. Longobardoꝝ Agiulphus. Oēs hī reges cum
fuerūt regna quoq; secū et prouincias cōtraxerūt. seq; oēs sub
xp̄i tutela receperūt. Tū precipue maiores v̄ri qui multos in fī
de xp̄i antecesserūt. templa hec magnifica ⁊ veluti regna q̄dam
sic edificarūt. edificata locupletarūt. vt quāto ip̄i ceteros obser
uātia religionis anteirent. tanto cultu quoq; temploꝝ ⁊ orna
tu atq; opibus superarint. Et quo maior esset futura de hīs su
is posteris cura magna ex parte nō nisi principū liberos p̄esse
voluerint. vt esset religio cū imperio imperiū cū religione con
iunctum. Et cum res exigeret alterum alteri ferret auxiliū.
Nec nullū est paulo celebrius templū in Germania in quo nō
aut maiores v̄ri p̄fuerūt. aut nunc fratres ⁊ p̄pinq̄i p̄sint
aut paulo post (si per hostē liceat) posterī v̄ri sint p̄futuri. Quo
circa par est. vt a quib⁹ imperiū accepistis ⁊ vitā. ab ijs heredi
taria quadā cōditione ⁊ religionis curā accipiat. Pro q̄ hē
rici Ottones Frederici aliq; maiores v̄ri tot bella in Europa
atq; in Asia susceperūt. Et q̄ verissimā ⁊ sanctissimā esse vide
tis. ⁊ p̄es vestri reliquerūt vobis. sanguiniq; v̄ro cōmēdatas
esse voluerūt. Eam nunc labantē ⁊ iam nisi statim accurrat col
lapsam tueamini. Neq; templa maiores v̄ri ad cultū dei. ad or
namentū Germanie. ad p̄sidiū posteritatis erexerunt. ea aut
spoliata ac delecta diruant ab impio hoste. Aut qd̄ magis ne
fandū esset in spurciē mahumetis ⁊ libidinis prophanent.

¶ Altera est iactura imperij rex oīm q̄ in terris sunt maxime ⁊

que nō modo ad dignitatē pertinet vite: sed etiā ad vitā ip̄am
vt raro imperiū sine vita deponit: nisi q̄ deponi vita sepe cum
gloria pōt: vt qui pro deo: pro dignitate: pro patria deposuerūt
imperiū nunq̄ sine dedecore atq; infamia pōt. Etenī traditūz
est Germanos p̄cipuos mortaliū oīm trahi cupiditate laudis
et glorie. Pro qua maiores v̄ri obijcere vitā periculis: et relictā
patria querere externa regna: imperiaq; remotissīma nō dubi-
tauerūt. Fecerūt id qđ nobilitas tanta postulabat: q̄ enī nobili-
tas aut q̄ poti⁹ vita sine gl̄ia est. a gloria enī orta ē atq; aucta
nobilitas. nulla re alia pōt p̄tineri et cōseruari q̄ gloria. Sed q̄
gloria inter mortales maior q̄ imperij et fame: pro quib⁹ rebus
nobilissimi quicq; oēs subire labores et pericula et mortes nō re-
cusauerūt. Breuissimū est spaciū qđ possumus viuere: longissi-
mū qđ noīari. Et tñ quis assequi videt̄ etatis: quantū est eius
ap̄d posteros fama duratura. Nec quisq; diu vixit nisi q̄ cū dis-
cessit e vita: diu inter eos qui in vita remanēt noīet̄. Ergo ma-
iores v̄ri qui ob partū virtute sua splendorē adhuc sunt in luce
et noīant̄: cū intelligerēt patriā sibi amplissimā ac potētissimā
esse: et oīa magnitudine situs ac nature illustrarentur: veluti se
dē quandā natā ad imperiū maximis semper ac pulcherrimis
expeditōibus exposuerūt. Nam de latitudine Germanie nil at-
tinet dicere: cū nōnulli vetēz scriptoz dubitauerūt: an finē ali-
quē septētrionē versus Germania habuerit. Adeo lata atq; im-
mensa: vt aut nō inuētus fuerit illi⁹ exitus: aut pro magnitudi-
ne inueniri posse hoīes desperauerint. Sic illi domi cōcordes:
fons strēnuū et acquiescere imperiū: et tantā illustriū viroz multi-
tudinē pepererūt: ut p̄ reliquū orbē veluti coloniis nobilitatis
vsq; quaq; deductis familias nobilissimas et regias ppagaue-
rint. Nec vlla sit familia in Galliis: ne regia quidē: nulla ī his-
pania aut in Italia paulo illustrior. Que si antiquitatē repetat
suā: non statim e Germania esse se p̄dicet: et veluti e seminario
quodā vere nobilitatis est vobis venisse gloriē. Nā quis ob-
secro familiā Galloz regū tā celebrē tam laudatā ptulit: Ger-
mania p̄pino germano auctore. Quis hispanie domū tam in

signē que nunc regnū obtinet: et prope ad Libiā vsq; protēdit.
Germania Ricardo vsigotho germano auctore. Quis tot no-
bilissimas familias per vniuersas Italiā tanq; excusso gremio
nobilitatis fudit: sparfit: seminavit Germania Henrico germa-
no auctore: qui Ordelaphos Varanos Malatestas Māfredos
Galassos feretranos Vicecomites Gonzagas: aliosq; innume-
rables et instituit nobiles et locupletauit: vt vere dici possit fon-
tem nobilitatis viuū et perennē fuisse Germaniā: aut mare po-
tius qd oēs puincias Europe suo splendore veluti estu quodā
nobilitatis inundauit: dum in Galliā: in Hispaniā: in Italiā:
nationesq; alias ppagauit imperiū. Et cum due fuerint puin-
cie victrices orbis terrar: qua virtute partū tenuere imperium
Italia atq; Germania. Germania sic illā adequauit: vt aliquā
do qd vno dicā verbo subiugarit Italiā. Itaq; maiorū vestrorū
virtute: gloria: rebus gestis: nō modo precipuā adepti nobilita-
tē: sed imperiū etiā latissimū assecuti: sexcētis. xl. annis potiti
rerū Germani estis. Imperiū nescio quo malo fato nostro trās-
latū ad Greecos: ereptūq; Italie in Germaniā deuocastis: et cū
Italia sola post sublatā rēpubli. vir. ccc. lxx. annis integrū obti-
nuisset. Id vos duplo fere diuturnū retinet. Cūq; Italia Tra-
ianū Adrianū Theodosiū Hispanos Aurelianū danū Philip-
pū arabē Seuerū afrū Maximianū tracē Diocletianū dalmatē
Iouinianū Valentinianū Probū Deciū pānonios pertulerit.
Vos magnitudine animi iuncti atq; excelsi: neminē externum:
neminē nō Germanū ptulistis. pmāsitq; vobis integrū ad hūc
diē: nullis externis ereptū armis et ita permansit: vt nullos hīc
aspiciā pncipes: quorū in familia nō aliqñ et cesares et imperium
nō habuerim. Perfusaq; fuit maiestas hec vīa imperij per illu-
strissimā quāq; germanici sanguis stirpē: nō vni alicui attri-
buta vt cōe sit oībus qd oīm maiores habuerunt: et vos oēs hīc
aut potuistis aut poteritis. Quare nō est vt quisq; vīm nō pu-
tet ad se pertinere hanc defensionē dignitatis: et alter alterum
intueamini: ac veluti nīhil ad vos attinētes. Frederici aquilas
negligatis: vīe sunt oīm quas et maiores vī ptulerūt. et posterī

aliqui preferet. et vos Frederico ut preferat contulistis. Ut enim si
gna militaria quam ab uno aut paucissimis ferunt. tamen pro com-
salute atque gloria ab universo defendunt exercitu. Sic et maiestas
hec vestra imperii quam unus obtinet delata a vobis communi omni
presidio et viribus est protegenda. Nec ea delecta atque attrita ex-
tincta turpiter germanica gloria. et demortuo in vobis splendore
maiorum et fortunis et impio et vita spoliemini. Quod si tamen est stu-
dium in inquirendo imperio ut inter arma furoribus bellicis in-
ter media tela mortisque decurratur. Quanto maior debet esse
diligentia in retinendo. quam turpe erit vobis admittere eburcum
ad Germanicum imperium. qui ne christianos quidem externos
ad societatem Germanici imperii recepistis. Agite cogitate hec
Germani principes. sequimini vestigia maiorum vestrorum. qui sem-
per aliena querere imperia nunquam sua amittere consueverunt.
Veniat vobis in mentem quotiens externi reges et peregrina ar-
ma Germaniam invasere. quam fortiter eos depulerunt maiores ve-
stri. quibus animis. qua concordia atque consensu finem liber-
tatemque defenderunt. Et quod illi factitarunt. ne quis unquam feliciter
se armis Germaniam aggressum gloriaretur. Vos quoque quorum
si adsit concordia. nibilo minores sunt hodie vires. idem faciatis.
An non audistis unquam. non legistis et perterritum divi Iulii exerci-
tum Germanorum aspectu. et Galliam ab eo non tam Romanis ar-
mis. quam equitatu Germanico superatam. An et Octavii au-
gusti fortissimas quondam legiones contra vos missas apud
Caristis a maioribus vestris concorditer arma cupientibus ad
internicionem esse deletas. et que reliquum orbem ad ortum usque
solis perdomuerant. uni concordia Germanorum exercitui pa-
res esse non potuisse. An et Tyberium qui successit Augusto ag-
gressum armis Vindelicos insurgentibus vestris. concordii au-
xilium brevis discedere e Germania esse coactum. An et Vespasianus
summum postea imperatorem a Claudio cesare contra progeni-
tores vestros missum duabus et xxx. commissis pugnis qui postea to-
tum subegit orbem. vincere Germaniam nequivisse. An Antoni-
um Aurelium et Alexandrum cesares et postulasse a vobis auxilium

aduersus captas: et coactos esse praesidia copiasque omnes ex hibernis
oppidisque concordis Germanie deducere: et nationem Germanicam
equis conditiombus in amicitiam societatemque recipere: an et impera-
tores alios expeditionem Germanicam veluti insuperabilem humanis
viribus reformidasse. Nam Traiano qui ad Coloniā Agrippi-
nam suscepit imperium: non vi aut armis coacti: sed mansuetudine et
liberalitate atque iusticia inaudita et incredibili paruistis. Sed ce-
sares duntaxat commemoravi. Quid reges gentium externarum: An et
illud quoque non legistis: non audistis: magnū Alexandrū cum do-
misset Illirios Triballos Boeciam Traciam Spartanos Thessalios
Albaniā Peloponnesum omnem: cum Ioniā Iudiam Liciā Ciliciam
Capadociam Cariā Paphlagoniam: cum maiorem minoremque Armeniam
Siriā Egiptios Parthigeneses: cum Persas Lauros Hircanos
Medos Sagas Indos: cum tot populos: regna imperia subegisset:
et resistere homines exercitus: arma: orbis denique terrarum quantum est
vbiq; non posset. Deterritū aspectu ac fama germanie ad Danu-
bium ripam substitisse. Ita qui omnia orientem versus cursu et felicitate
victoriarum: veluti tempestas quaedam belli decolauerat. Una Ger-
mania: Germania inquam terrarum una eius quoque vim repressit:
conpescuit impetum: audaciam retardauit. Sic Darius hidaspis fi-
lius: sic Cyribus potentissimi Alie reges quique formidandi Germani
essent facile ostenderunt: qui trajecto Danubio: eos non ausi sunt
attingere: Scythas bello superarunt. Et multo audacior: Lissimachus
et ipse rex maximus: cum ingenti coacto exercitu Danubium tra-
iecisset: a Romechete rege non modo victus sed etiam captus est.
Infinitum esset nec suppeteret dies: si victorias Germanorum: si
clades eorum velle commemorare: qui aliquando armis Germaniam peti-
erunt: ut natum sit inter finitimos proverbium male: Qui velit pug-
nare cum Germanis pugnet. Et bello pontico cum derites seta Aeo-
ptolomum Carium ad singularem pugnam puocasset: quod insimulasse
eum de fuga diceret: diffidens cause Aeoptolomus Derite inquit:
Si perire tibi ferro est: attondo seta es: prope Germaniam habes: adeo
pereundum omnibus existimabant quicumque ausi essent cum Germanis
qui omnium inuictissimi haberent prelio velle contendere: ut non te

mere imperatores Romani veteres illud certatim oēs enixi
meq; cōtenderint. vt quēadmodū Scipio a deuicta Affrica Af-
fricanus est dictus: et alter ab Asia Asiaticus: ita ipsi ppter splē-
dorē prouincię Germanici cognominarent. Constatq; et Tybe-
rium cesarē natum sibi filiū: ea ipsa de causa quā dici: hoc ē cu-
piditate eximie glorie appellasse Germanicū. et Domitianū ac
Nerū cesares titulis ceteris quos Senatus detulerat repudi-
atis: solum Germanicū recepisse. In quo vno plus ornamenti
esse q̃ in ceteris vniuersis positū arbitrarent. Et cum ceterarū
nationū hoīes aut pro pedagogis: aut coquis: aut histrionib;
haberēt: solos Germanos post primū cesarē diurnis nocturnis
q; excubijs corporū custodes esse voluerūt: q̃ eos natura ad ro-
bur: ad arma: ad fidem genuisset. Sed quid viros tātope mira-
mur: p̃ditū est memorie fēias quoq; germanas sumpt; aliqñ
pro patria armis: ex integro viroz pugnas instaurasse. Et nllaz
aliā dotē afferre p̃suisse in maritorū domos q̃ frenatū equū et
scutū et frameā: qđ gen? teli apud vos p̃mū inuentū est. vt etiā
maiores mīoresq; bōbarde: que nō mō rumpi vrbiū muros: sed
celū etiā quati posse docuerūt: vt nō solū bellatores semp fuisse
acerrimi: s; instrumētōz quoq; bellicoz inuētōres subtilissimi
videamini. Veniebāt ergo fēie ad arma parate viros adiūtore
et ad eadē studia bellica plem auspicabant: vt q; ali; iā grādes
p̃discūt. Maiores vr̃i a primis in cunabulis: atq; a natura ipsa
prius initiati atq; addicti armis q̃ geniti: ne dū nati esse vide-
rent. Tūz neq; tēpla ingredi: neq; forū adire: neq; de publicis
aut p̃uatis reb; quicq; agere vr̃i maiores nisi armati cōsueue-
rūt. armati rē diuinā: armati p̃phanā: armati vr̃banā: armati
domesticā faciebāt: veterū numinū Martē precipuū q; bellis p̃-
esset coluere. Et inter peritos astroz cōstat vim atq; influum
Martis: hoc ē appetitū quendā armoz: ardorēq; bellādi inesse
Germanis. Armaturas atq; equos ita expolijstis semp: vt cete-
ris in reb; a multis eq̃ti diligētia hoc vno studio et cura oēs an-
teisse referamini. Et diu apud p̃iscos vr̃os mos tenuit: vt non
alia noīa filiis imponerent q̃ equoz: vt quoties aut aspicerēt

filios aut ad se vocarēt simul equorū quoq; et memoria et cura ve
niret in mētē. Nec solū his artib; ad arma atq; imperiū (quod ar
mis parit) instruebant. sed natura quā ipsa ad rē militārē dis
ciplināq; bellicā gignebant. Que et corpora vobis eximia atq; ex
stātia. et vultus quāto pace letos tū bello terribiles. et oculos in
pugna minatiores atq; incēsos. et vocē ad pterrefaciendū pleni
orē. et aīos ad rē paratos et laudis et glorie et imperij cupidos de
dit. Nec minus habitu corporis q̄ ipso corpe videmini rē milita
rē p̄fiteri. Nā et coma p̄necta Lacedemoniorū more. qui oīum
fuere bellicosissimi. et ad pulchritudinē domi et terrore belli. Ali
ter vobis. et vestes nō p̄misse et cōplicate vt Italis. nō gibbose
et p̄late vt Gallis. nō flire et cadētes vt Grecis. nō laxē et reiecte
vt Armenis et Persis: nō nodose et obligate vt Indis adaptant
sed quales armature cōueniāt: breues: expeditē: cōpacte mēbre
Nec mō artus singulos: sed ipsos p̄pe dicā nervos ac venas ex
primētes: que oīa sunt bellica militaria castrensia. Ita cū celo
cū natura: cū arte: cū institutis veterū: cū studio ipsi suo: cum in
genio quodā cōsensu ac cōcordia maiores v̄ri rem gesserint: et
defenderūt antea ab externis armis germaniā: et postea culmē
hoc imperij in maximū ac dignissimū pepererūt. Et splendor il
le Italicū imperij in Italia extinctus: in Germania adhuc elu
cet. Elucebitq; semp: q̄diu maiorū securi vestigia: quod illi vir
tute: armis: cōcordia pepererūt: id vos virtute: armis: concor
dia defendetis. Nam quid Germania faciet tota: cū exigua ali
quādo Germanorū portio: et incognite insule collecta ad Scan
diā manu breui oēm Europam et Affricē atq; Asiē partes subiū
gauerint. An vos vniuersi nunc nō modo poteritis quod olim
Gothi exigua pars vestrū potuerē. Aut erit minus in vniuerso
corpore q̄ vno in digito viriū. Et illi tam pauci eripere volue
runt aliena imperia. Vos tam multi vestrū defendere nō vale
bitis. Et plus olim feminis vestris animi fuerit q̄ nunc vobis
sit viris ad cōm libertatē defendendā. Et dubitabitis ipsi pu
gnare cum Thurco: quorū maiores scimus aliquādo contra ce
li tempestates atq; inundationes sumpsisse arma. Et illi in ce

lum ausi sint suscipere bellum: quod paulo plus aquarū infun-
 dere vos in thurcum qui humanū sanguinē effundit: insurge-
 re atq; armari nō audebitis. Inuicti inquam inuicti Germani
 estis. Si cōuenire in vnū est animo: vt semper fere vestri maio-
 res cōuenerunt. Si deponetis intestinas simulctates: quas ne-
 mo sapiens in cōmuni periculo non deponendas existimauit.
 Jam vicimus concordibus vobis et arma cum consensu capien-
 tibus: non homines: non exercitus: non regum: non thurcorū
 potentia est extimescenda. Discordibus nulla spes est: quia nul-
 le sunt corporū vires: vbi corpora corpora esse desierint. Et dire-
 pta atq; auulsa membra nō modo robur amifere omne: sed spe-
 ciem quoq; ipsam membroꝝ: pulchritudinēq; perdiderunt.
 Cū puer Cirrhi regis in Eufrate fluuio latissimo esset submer-
 sus. Iratus rer deriuari flumen in tricentas circiter fossas: et
 traici a pueris vsq; quo iussit. Ita qui collectus atq; integer la-
 titudine ingenti formidabatur: in tot diuisas partes passim a
 pueris etiam cōtemnebat. Nec vllum est robur tam firmū atq;
 solidum quod diuisim nō debilitē: non cadat: non dissipetur.
 Ignis in stipites segregatus extinguit. Domus in lapides di-
 uisa corruet. Fluis in tabulis discissa demergit. Deniq; nihil
 est quod non concordia constet: discordia cadat. Dicam fiden-
 ter et dicam vera: in vna siquidem concordia Germanie sita est
 xpianorū omniū salus. Concordiā vestram hoc tempore si quis
 tollet: imperium Germanie tollet: religionem xpianā tollet: li-
 bertatem cōmunē tollet: statum et vitam: et filiorū vestrorū san-
 guinē omniū tollet. Et q̄ equū est puenire inter se Germanos
 qui sic nominamini: non quia Gallis simillimi: vt quidam pu-
 tauerunt. Quippe aliud robur: alia lingua: alia militiā in vo-
 bis est. Sed qm̄ permixti alijs cōiuncti vobis: p̄merita externa
 et peregrina cōiugia aspernati semper indigete Germanie hoc
 in celo nati: non aliūde deducti: mores quos vestri maiores ab
 initio habuere: ad vltimū retinetis. Quā ob rem cōuictus qui
 dam socialis atq; hospitalis et Germanus qui adhuc perdurat
 in vobis: cōicatio mense dextre: per singulos dies: occursusq;

porrectio: cōcentus ppli toti? in tēplis: vestiū per familias fili-
tudo: cōe omnibus nobilibus militandi studiū. filioꝝ per alie-
nas domos educatio. Nec paritas ppria vestra: nulli alteri na-
tioni cōmunis. Nec fraternitas: hec germanitas fecit: vt id qđ
esse cōsueuistis Germani diceremini. Quā igit̃ dignuz est cō-
uenire tam simillimos: tam sociales: et cōuenire in re adeo pul-
chra: glorioſa: necessaria. Ubi glorioſius atq; vtili? capere vni-
uerſi poteritis: q̃ vbi est pro hominibus: pro deo: pro corpore:
pro anima: pro bonis: pro vita dimicandum. Aut si pereunduz
est nobis: qui nunq̃ concordibus vobis sumus perituri. Ubi li-
cebit glorioſius atq; honestius: quā pro tot ac tantis rebus in
acie perire. Quisquis hostē metuit: irritat et ad predaz inuitat
qui fugit. Nec quisq̃ tam tutus a bello est: q̃ qui est animo pre-
senti paratus ad bellum. Seseosis rex Egyptioꝝ: cuius mari-
me res bello geste memorant̃. cum reges ac duces multos dila-
tando imperio cepisset: quotquot prelio essent capti: statuaz ijs
erigi virilem et robustā ac splendidaz. Qui vero metu aut igna-
uiā se dedidissent: ijs muliebrē effeminatamq; iubebat. Quis
quis enim belli est futurus euentus: Pulcherrimū erit nobis:
aut instantes vincere: Aut si vincamur: vinci repugnātes. Bel-
li exitus fortune dāduſ perſepe ē: illa ipsa q̃ bello adhibet̃ di-
micatio: semper est virtuti attribuenda. Et muliebris est et in-
dignus vita quisquis: cum opus sit: sua nō ausit contendere et
dimicare pro vita. Q̃ si p glia certari oportet paratissima ē ma-
teria certare pro imperio cū violentis: pro religione cum perfī-
dis: et nusq̃ maiora sunt proposita premia: q̃ vbi et vobis ac po-
steris vestris stabilietur imperium. Et non soluz homines: sed
deum quoq; gratie debitorem facietis. Et pro breui eriguoq;
labore: triumphī illi maximī felicitatis eterne: infiniriq; pro-
mittuntur. Et omnis etas: omnis ora: omnis natio loquetur:
dicet: predicabit. Tum pulcherrimum est nobis ea facere: que
nunc fecisse est om̃ibus glorioſum: et quibus ceteri ad idē faciē-
dū excitent̃. Sin p necessitate pugnādū est: vtinā tāto nō esset
Nec est hui? tpis calamitates nꝛoꝝ cōmemorare: que neq; a me

referri: neq; a vobis audiri possent sine lacrimis: et tot iam an
nos nihil aliud audimus q̃ clades atq; excidia alia super alia
xpianoz: quibus qui non tangat misericordia: euz oem eruisse
humanitate: et thurcu videri inter xpianos habendu esse no ce
seamus: du extrema negligimus: ventu ad infima est. Undiq;
sumus imuniti dum no resistim: tot populi: tot principes: tot
reges: tot regna delata sunt. Veneti qui .cc. iam annis art xpia
na et propugnaculu nostru fuere: qui et si terra pares esse no po
terat q̃ multitudine vincebant. Mare tn vacuu predonib; in
orientē vsq; et liberu a classibus turcaru prestiterut: Turcumq;
ipsum diu intra pontu ac tracia cotinuerut: nunc premunt at
q; oppugnant. Amissa Euboea patefactus hosti aditus et mari
est. que insula olim ppter comoditatem receptaculu classis p
fice dicebat. libere iam thurcus (vt nullu firmitus intulerit bel
lum) et penetrat ad vos: terra et mari intuscu atq; adriaticu. hoc
est: in ipsa ppe Germanie Italieq; viscera penetrabit. Incendi
um illud qd hactenus dearsit in Grecia: cu iam aliunde no ha
beat materia ardendi: ex Germania atq; Italia queret: Sed q
ret diri: imo iam querit: iam instat: iam adurit oia. Cogita ce
sar: cogitate principes: et iteru ac sepe cogitate vbi hoste habeat
mus q̃ prope et q̃ crudelē q̃ atrocē: quid parat: quid moliat q̃
nihil dormiat: nisi cu vt incosultiores nos ipsi reddamur: dor
mire se simulat: quato pondere aggrediat res: quatis virib; q̃
nihil prope tetauerit adhuc die: qd nra ignauia no peruicerit.
Ad fronte iam habemus no modo xpianoz hoste: sed ois xpia
ni sanguinis exterminatoe. Reuoca in mente cesar: cu et hoc su
periori anno ad te vsq; penetratu est. Quantā egerit predam:
quot milia tuoz capta sunt: viri qui tibi parebat. pueri qui de
stinati erant Maximiliano tuo parere (vt mitissime dica) ser
uiut thurc: si modo aut in cunis no sunt iugulati: aut no sunt
mortui in supplicijs. aut in vinculis no detinentur. Refer in
qua mente ad die prime incursionis: que obscuritas: que tene
bre: carniole tue fuerut: qui viroz: qui muliez vlulatus: q̃ tre
pidatio: que fuga: que latebre: qui deinde plantus: et eoz q̃ ca

pti aut occisi sunt: et eorum qui superstites miseris filiis suis euas-
sere: omnia cedibus: omnia cruore permaduere: non etati: non serui par-
sum est. Contra ius gentium: contra pacta humanitatis: contra le-
gem nature: contra fedus hominum: contra conditiones belloz. Senes
occisi sunt: pueri ac seie: inauditum mortalibus malum. Ad in ser-
uitutem sed in flagitia: in libidinem: in crudelitatem abrepti sunt:
quos miseros et infelices adhuc putandum est traiectiones esse in itin-
ere. Et si per cathenas flectere collum liceat respicere ad patriam
implorare te cesar: circumspectare undique: retro: a dextra: a sini-
stra. Si quid vbi apparet auxilium miseris: si quis sit qui pro se
arma susceperit: se tibi: se deo: se hominibus: se montibus cum videt se
humilibus cum traiciunt commendare miseris: quibus nec tu potes
nec ceteri curant auxiliari. videbunt miseris: videbunt conseruos: pro-
pinquos suos superioris anni predam catenati catenatos: despe-
rati desperatos intuebuntur: lacryme intercurret lacrimis: sin-
gultus singultibus commiscebuntur: et videre se ad dolorem et luctum
poterunt: ad solatium tangere et affare non poterunt. Sed de illis
actum est: perierunt iam nobis: De his qui supersunt: si quo pa-
cto saluari possint: imo possimus. Cogitandum est nobis quod si lon-
go intervallo tamen tibi infert calamitatis: quid futurum censes cum
tibi accesserit prime. Nec excursionibus minabitur a tracia: sed ab
Illiis finitimis tuis tota mole belli iminebit. An remissiorum
futurum esse censes sequenti anno quam superiore quam hoc fuerit. Lupus quo-
plus rapit hoc fit efferatio. Et qui semel cupiditate imperandi
imperii fines excessit sui: nunquam alieno potest esse contentus. Crede
mibi non continebitur in triballaz montibus is qui nihil aliud quam
Germaniam atque Italiam percipiscit. Qui nihil adeptum se putat: ni-
si et hac noua sede nostri imperii: et illa veteri labefactata cesarum ac
pontificum nomine maiestatemque omnem et Germania Italiaque deleue-
rit. Nec est ut aut fidem speres ab infidelibus: aut misericordiam a
crudelissimo: quas at tibi turpissimum esset expetere: et ille presta-
re nemini consuevit. Imperatorem Constantinopolitanum et Trapezu-
tium regem Bosniensem et Sinopensensem. Si requiras quos tamen media pa-
ce: dura te adhuc federe oppressit omnes: ne omnia quidem inuenta sunt

adeo cum crudelitate immanis est adiuncta perfidia: cum perfidia inaudita crudelitas: et cum nemini parcat atrocissimo tamen nobilissimum quemque persequitur. Nec audius per gregarios seuit milites et imbellē multitudinē quam per illustriū principū capita illius rabies debachatur. Quorum cum ad hunc diem ceperit multos: conservauit nullū: hos secat medios: hos traiecit palo: hos omni noua suppliciorum acerbitate discruciat. Ita generosissima illa Germanorum nobilitas: que parere alijs gratia et reuerentia solent: thurco crudelitatis prebebit incitamentum. An seruatur eum filios putatis vestros: qui olim strangulauerit fratrem suum infantem: filium patris sui. Qui inquam olim fratrem suum infantem fratris sui filium strangulauerit. An retentur vobiscum specie aliqua benivolentie: qui cum ipsa quoque natura humanitatem non teneat. et eo consilio faciat amicos: ut quos apertis viribus nequeat: occulta possit perfidia capere. horret animus: et celi auertant omen: verendum est. Sed quid verendum dixi videmus et tangimus. nisi hodierno conventu opera tua cesar et vram principes prius quam discessum hinc fuerit de consilio ope atque auxilio statuatur. Idem vos quod Constantinopolitani: quod Trapezuntii: quod Bosphinenses: quod Sinopenes percelli sunt. Et quo nobiliores estis: eo crudeliores atque atrocius esse passuros. Nunc insurgendum est frustra paulo post insurrecturi: priusquam erumpat totus in nos illius impetus: resistendum est. Nam ubi eruperit veluti perfracto magni fluminis aggere: nulla mole: nullis obicibus poteritis continere: quoniam ruine et sanguinis eluione omnia complent. Nec minus est periculis nostris celeritate quam viribus. Quicquid negligit: quicquid differt pro mora mors est. Veluti in egroto et valde affecto corpore: nisi accurras tempore frustra post tempus occurrit. Nunc Italia vigilantissimi pontificis opera: pacata est omnis ipse que ad hanc expeditionem pertineat: auxilia undique conuocat. Ferdinandus rex et animo et consilio clarissimus magnis sepe conditionibus socius postulat a thurco: non modo legationes illius reiecit omnes sed quod sapientissimum et consultissimum regem decuit: eum sibi inimicum declarauit. Interea ora maritima: et portus: stationesque re

gni cōmuniuit oēs: et classē magnā cōfecturus. Triremes ali
as super alias edificauit: et indies nō cessat edificare. Et his di
ebus tres et xx. triremes: quatuorq; naues onerarias bello ma
ritimo instructissimas in supplementū classis venete submisit.
Et superiore mense cū de cōuentu hoc Germanie intellexisset:
spe auxilij vñ aggressus: bellū Ualonā epīri oppidū incendit.
Atq; ita de hoc bello sollicitus: vt qui intelligit periculū in ne
gligētia maximū ac manifestissimū in susceptione nō belli: et se
curitatē posteris suis et gloriā sibi amplissimā esse propositam:
Galeatius dux insubriū etate adolescens: animo et cōsilio mari
mis: opibus vero quantis nulli regibus Europe maiores obti
gerūt per vestigia parentū: quorū alter vir clarissimus et omnīū
etatū memoria dignissimus cōuentu Mantuano scimus quan
tum pñtia et cōsilio iuuerit. Altera eodē tpe audita Ragusinoz
depopulationē Czenonē Cremonēsem clarū centurionē: merce
de sua conductū: subita manu in auxiliū misit: vt Ragusini ad
huc faterent illius clarissime et sanctissime feie beneficio rē eo
rum perstare. Nihil videt p̄termittendus quo minus se ex ijs ge
nitū et xpianissimū principē exhibeat. Nec expectare aliud q̄ vt
ad ventū bellū suscipiat. Veneti supiore iactura exciti magis q̄
deterriti oēs se facturos conatus et mari et terra pollicent. Alij
principes et ciuitates Italie: et ipse quibus poterūt auxilijs ade
runt. An igit̄ est vobis hec tāta occasio: tanta oportunitas quā
ta nescio an vnq̄ aderit p̄termittenda. Utendū est pace Italie
dum habet. quia nihil vnq̄ fuit diu cōcoris qd nō ex vni⁹ volū
tate sed multoz arbitrio pependit. Et breuissima est occasio q̄
optima. Qz si nunc in tanta hostis nri insolentia: in tāta neces
sitate nostroz. in tanta oīm expectatiōe. in tanto apparatu Ita
lie. nihil hoc in loco ad cōem salutē deliberet. Actū est fundit⁹
perimus. nihil amplius refugij. et ne spei quidē est si hodie nō
est. Hunc diem oēs quidē: sed ij maxime qui a thurcis p̄munē
aut initiū salutis. aut vite terminū expectant. In hoc cōuentu
spem posuere afflictī nri ultimā. Nolite per imortalē deū corp̄i
anos nros profligatos et miseros nros. qui paulū hodie crece

re animos recidiuo lapsu ad postremā desperationē cōpellere.
Nolite Germaniā: nolite Italiā prodere: ne patiamini truculē
tissimū hostē innatantē sanguine xpiano: nro quoq; cruore ex/
satiare. Q si vñ vos nō tangat misericordia: moueant filij vro
resq; vñ: qui cū capere ipsi arma per etatē ⁊ sexū nō possint vo/
bis se cōmendant atq; orant vt pro se capiatis. Qui si hic adest/
sent ⁊ pericula intelligerēt sua: attoniti atq; expauesfacti confu/
gerēt ⁊ puoluerent ad pedes vñs atq; ita dicerent: Accurrite
auxiliamini genitores: subuenite nobis genitores: adest qui vñ
tam petit nrām: instat qui ⁊ spūz ⁊ sanguinē velit eripere: auxi/
liamini: accurrite nobis: nō possum? ipsi arma capere. mala no/
stra nondū intelligimus: accurrite ipsi qui genuistis. qui quā/
te imineant nobis calamitates videtis. Cui aut vbi relinqmur
que erit cōditio nra: que matrū: que soroz nostraz. si capiemur
que si fugimus: vbi aut quō: aut a quo sustentabimur. Si genu/
istis: facite qd pñs vestri fecerūt vobis vt viuamus tuti. Si he/
redes vñi futuri sumus: ne pmittite prius eripi nobis bona ve/
stra q̄ assequamur. prius interfici q̄ crescamos. saluos an per/
ditos velit. Adhuc integrū est vobis: nisi nunc accurratis pau/
lo post nō erit. Alieno nutu peribimus: excidemur: excarnifica/
bimur. Qui si aliter nos defendere nō potestis: arripite quisq;
gladiū stringite in nra pectora. Facite qd matres nostre bello
Cinbrico fecerūt: que cū euadere manus hostiū nō possent: pu/
eros infantes quos vñis gestabant humi oēs allifere: benigni/
us arbitrare interfici ab ipsis filios simplici geneze mortē q̄ ad/
hostiū facietatē excruciarī. Q si vita erimus spoliati: nō fodie/
mur. nō secabimur. nō dilacerabimur. Sciet? quid acciderit no/
bis. cademus in gremijs vñs in sepulchris nostrorū sepeliemur
Hec filioz querela. quē obsecro vñm nō cōmoueret cuius nō pe/
ctus mentēq; percuteret. Quis est qui non prius mori velit q̄
ad eam venīre necessitatē cogat. vt aut pereundū sit crudeliter
filijs suis. aut sine lare. sine tecto. sine dignitate nudis atq; ege/
nis misere mēdicandū. Proinde ne expectate vt filij vestri hec/
dicant. Qui si mala sua intelligerēt iam p̄ dixissent. iam vocife/
r

rarent. Quod si tam est impius: vel in media pace filios destituere
quāto magis impius in bello capitali permittere in alterius ma-
nu potestatemque venire. At cui? alterius: eius qui tibi: qui nomi-
ni tuo: qui libertati: qui sanguini: qui vite: qui deo: qui religio-
ni: qui pietati: qui humanitati sit inimicissimus. Qui ideo im-
perium affectat tuum: ut tibi eripiat vitam. Qui non preesse cupit li-
beris tuis sed occidere. Qui non ideo regna querit ut possideat
sed ut perdat: deleat extinguit. Qui in maxima et postrema cle-
mentia genus numerum mortis: non mortem emittat. Qui non con-
tentus genere mortis simplici et usitato: palum: sectionem: et novos
alios cruciat? efferatissime impietatis: ad omnem tollendam pietatem
excogitavit. Qui inimicus legibus: federa violare: inimicus deo:
templum incedere: inimicus religioni: sacerdotes inter templum concre-
mare: inimicus consuetudini: pueros et feminas rapere: inimicus na-
ture: infantes stragulare: inimicus nobilitati: principes inter-
ficere: trucidare: lacerare non dubitat. Qui denique in deum: in ho-
mines turcus est. Ite: insurgite: defendite liberos viros a tanta et
tam truculenta atque immani feritate. nisi a vobis hodie inveniatur:
nullam amplius a turco clementiam inuenturos. Hoc illi clamant
hoc religio obsecrat: conprecatur: poscunt hoc christiani omnes: posce-
re manibus implorant. ¶ Tu vero dignissime legate: obliuiscere
dignitatis tue: eamus: circueamus: apprehendam? cesaris at-
que horum principum genua: deuoluamur ad pedes omnium: ne euella-
mur: ne discedam? donec spem illam quam hodie ponererunt christiani
iam exhibeant. Vides quantis in angustiis premimur: quibus
diebus profecti Roma sumus? populationem audiuius Ragusino-
rum. Porro altera in itinere est nunciata. Nunc in Germania. in
Germania inquā quid acciderit nostri: in Germaniam iam pene-
tratū est: terra inuadimur: mari affligimur: planis: montibus
locis omnibus oppugnamur. Conciderunt omnium animi: quia quid
sperare hactenus auxilij possent non habuere. Nunc paululum ad
hunc conuentum recreati: etiam te precibus prosequuntur: orant. Nihil
apud cesarem et hos principes pretermittas: instes: supplices: obte-
steris: et nec vocibus: nec lacrimis parcas. in hoc se filo vident

pendere. Si nihil hic bodie decernat ad eorū salutē: vna ruina
oēs lapsu vltio interierūt. Admoneas cesarē dignitatē sue: di-
cas eā ob rem p̄stitutos esse a deo in terris principes: vt seruēt
quib⁹ p̄sint: defendāt: tueant. Et eum optimū esse principē
qui idē in cōi sit: vtilissimus. Nolit neq; frustra decreuisse hūc
cōuentū: neq; frustra venisse: nec frustra tot dies tanto studio
oīm expectatū: neq; frustra erectos esse: et summi pontificis et xp̄i
anorū oīm aīos: neq; frustra tot illustrissimos principes puoca-
tos. Velit pondus imperij qđ merito suscepit: fortiter sustinere
Cōciliē Germaniā: si que sunt remittat iniurias priusq; hinc
discedat. Iusiurādū deposcat: exigatq; ab oībus ad cōē salutē
defendendā: concordibus: deinde animis sumi arma iubeat.
Dicas id qđ est et omnes esse fatentē eius arbitrij esse: quem da-
re statū velit Germanicis rebus: eum principes habituros ani-
mū ad hoc bellū quē ipse habuerit. Deniq; id accepturos xp̄ia-
nos a Germanis auxiliij: quod ipse voluerit. Addas suam cau-
sam agi et propter imperiū: et qđ sit periculo proximus: imo iam
nō modo proximus sed implicitus imersusq; periculo: ne se ne-
gligat: ne subditos: ne Maximilianū filium: ne imperiū: ne fa-
mam: hec dicas: hec vociferare. Intelligat id quod iam intelli-
git et curat se defensorem suorū et propugnatōrē xp̄ianorū esse de-
bere: qui idem et suorū dominus et xp̄ianorū sit imperator. Glori-
osissime et clementissime deus: inflammabunt impune sanctua-
ria tua: occident impune infantes in Germania viuīs et sal-
uis his principibus. Cadet sub Frederico et his principibus
fastigiū hoc imperij: qđ septingētis iam annis a Federici et ho-
rum principū progenitorib⁹ partū est. Imploro et appello te ce-
sar et vos p̄ncipes oro per gloriosissimas vmbas patrū vrorū
erigite mentē. intendite nobis dum est tēpus: facite vt Germa-
nia Germania sit: et eos nūc habeat ppugnatores quos oī ha-
buit. Velit qui et principes et xp̄iani nati estis: et p̄ncipes et xp̄i-
ani iniurias et acceptas et illatas obliuiscimī. Aut si id nō pote-
stis tātis per cōprimite dū cōsulat vobis. Cohibite iram animi

vt conseruare vitam possitis. Date has inducias deo quas vel
mediocri daretis amico. Si rogaremini date religioni xpiane.
que fidem a vobis deposcit xpianã. Date cõ imperio vestro qđ
oibus robis periturũ est. si peribit. mansurũ omnibus si perma
nebit. Date erũnis ⁊ calamitatibus oppressorũ nostrorũ que tot
sunt. vt iam perferri amplius ⁊ sustineri nõ possunt. Date filiis
fratribus. propinquis ac subditis vris. qui omnes se vobis cõ
mendant atq; orant. vt furenti hosti ne eos iugulet resistatis.
Deniq; hoc vnũ postremũ ac solum cogitate. nisi nunc thurco
obsistat. quo in statu futuri sitis ipsi. ⁊ in quo filios vestros re
licturi. Dixi.

¶ Finis.

